

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
תשיעי

היכל
חמישי

מאמר מים רבים

•

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבנ"מ זי"ע
— אדמו"ר ה"צמח צדק" —

מלויבאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב־יד

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתיים לבריאה

**MAAMAR
MAYIM RABBIM**

Copyright © 2022
by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148
www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' ראה, א' דר"ח אלול, הבעל"ט, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה „מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה" מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה, מכתבי-יד מעתיקים.

לתועלת הלומדים והמעיינים, הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים.

בסוף הקונטרס – פאקסימיליא מכתב יד מעתיק.

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' אליהו שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק פ' ראה, ער"ח אלול, ה'תשפ"ב
ברוקלין, נ.י.

נאמרה במוצאי שבת קודש ליל ג' דחה"מ סוכות
ליל ב"מ של מוה"ר לוי יצחק חתן אדמור תקצו"ו

מים¹ רבים² לא יוכלו לכבות את האהבה כו', ומבואר³ במדרש (שה"ש ובמדבר רבה פ' ב' ושמות רבה פמ"ט) מים רבים אלו עכו"ם כו', ונהרות אלו עכו"ם שנאמר הנני מעלה עליהם את מי הנהר הרבים והעצומים את מלך אשור כו'. ופירוש, דהמכוון הוא, דמים רבים הם כל טרדות שהעכו"ם מטרידין את ישראל במחשבה דבור ומעשה, שממעטיים פרנסתם, ויש להם מחמת זה טרדת הפרנסה ורבות מחשבות בעניני עולם הזה הגשמיות, וכל שכן בשאר ענינים מעשיים, וזהו ענין שעבוד מלכיות. הנה עם כל זה לא יוכלו לכבות את האהבה. פי' האהבה המסותרת בכל נפש מישראל בטבע תולדתה, שרצונה וחפצה וחשקה בטבעה ליפרד ולצאת מן הגוף ולידבק בשרשה ומקורה בה' חיי החיים ב"ה, וכשלהבת⁴ העולה מאליה שטבעה לעלות למעלה ליפרד מהפתיחה והעצם לידבק בשרשו למעלה, וכמ"ש בלק"א פי"ט.

ןז"ש לפני פסוק זה רשפי⁵ רשפי אש שלהבת י"ה, דר"ל שהאהבה זו שיש בכל נפש מישראל, הוא בא ונמשך לה מבחי' רשפי אש שלהבת י"ה. כ"י הנשמה

לישראל שנאמר (מלאכי א, ב) אהבתי אתכם אמר ה', ונהרות לא ישטופה אלו אומות העולם שנא' ביום ההוא יגלח גו'. ובאיזה שינויים בשמו"ר פמ"ט, א [ושם: ונהרות לא ישטופה אלו המלכיות שנאמר (ישעי' ח, ז) את מי הנהר העצומים כו']. וראה גם מדרש תהלים (באבער) פט"ו.

4) וכשלהבת העולה מאליה: לשון הגמ' שבת כ, א. כא, א. פירש"י בהעלותך ח, ב. ובכ"מ.
5) רשפי' רשפי אש שלהבת י"ה: שה"ש ח, ו (הפסוק שלפני „מים רבים” גו'). ובשהש"ר עה"פ שם (סוף פסוק ו'): רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה רבי ברכיה אמר כאש של מעלה לא האש מכבה למים ולא המים מכבה אש (הובא בד"ה מים רבים בסה"מ מלוקט ח"א ע' רמז, ומציין ג"כ לפירוש מהרז"ו שפסוק זה קאי על הפסוק שלפניו, שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה שהיא כאש. ועיי"ש עוד בעץ יוסף שמפרש האהבה היא כרשפי אש, וכאיזה אש, שלהבת י"ה ר"ל כאש של מעלה, ולכן מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, כי שלהבת י"ה אש של מעלה אין המים מכבין אותה). וראה

1) מים רבים: מאמר אדמו"ר הצ"צ, מיוסד על מאמר התו"א ח, ג. כאן הוא בשינויים, ומבואר בהרחבה בסגנון אדמו"ר הצ"צ, עם תוספת הגהות וקיצורים. המאמר מופיע בהכתבי-יד: 1370 (פת, ב). 2040 (ז, ב) בכותרת: נאמרה במוצאי שבת קודש ליל ג' דחה"מ סוכות ליל ב"מ [ברית מילה] של מוה"ר לוי יצחק חתן אדמור תקצו"ו [התו"א נדפס בקאפוסט תחילת שנת תקצ"ז, ולפני זה בשנת תקצ"ו כאשר הכין אדמו"ר הצ"צ את התו"א לדפוס, דרש אז הרבה במאמרי התו"א]. ראה במ"מ לתו"א שם רשימת המקבילות של המאמר בשאר ספרי רבותינו נשיאינו. מכ"ק אדמו"ר הצ"צ, ראה אוה"ת נח (כרך ג) תרט, א ואילך [שם מופיעים רק ההגהות, ובשלימות יחד עם גוף המאמר, נדפס ב„לקוטי תורה לג' פרשיות" מט, ג]. ושם תרכ, ב.

2) מים רבים: שה"ש ח, ז.

3) ומבואר במדרש (שה"ש ובמדבר רבה): שהש"ר פ"ח, ז: מים רבים אלו אומות העולם שנאמר (ישעי' יז, יב) הוי המון עמים רבים, לא יוכלו לכבות את האהבה אהבה שהקב"ה אוהב

היא חלק אלוה ממעל, וכמ"ש לזאת⁷ יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת, אשה⁸ היינו בחי' אש ה', כי ה' תתאה היא כנסת ישראל, שיש בהם רשפי אש התשוקה להכלל ולהדבק בא"ס ב"ה. וזה נמשך להם מבחי' אי"ש, א"ש יו"ד, הוא ענין שלהבת י"ה הנ"ל. דהיינו בחי' חכמה ובינה עילאין, שבהן מלובש אור א"ס ב"ה, כמ"ש הוי"ו בחכמה כו'.

והנה הנשמה קודם התלבשותה בגוף הגשמי, היתה מיוחדת בתכלית היחוד בא"ס¹⁰ ב"ה. ולכן גם אחר ירידתה בגוף, מוטבע בה אור האהבה ליכלל במקורה ושרשה, כמו שיש בטבע אור הנר לעלות למעלה כנ"ל. ולכן אף כשמוכרחת להשתעבד ולעסוק בענינים גשמיים, הם בחי' מים רבים הנ"ל, עם כל זה לא יוכלו לכבות את אור האהבה ותשוקה נפלאה לעלות למעלה במקורה ושרשה. ואף שאהבה זו היא מסותרת בלבוש שק, כשעוסקים בדעתם ובינתם בתאוות העולם. מכל מקום בידו של אדם וברשותו הוא בכל עת להעביר השכחה מלבו, ולזכור ולעורר אהבה זו לה' אחד המסותרת בודאי בלבו בלי שום ספק, וכמ"ש¹¹ בלק"א פכ"ו, ולא יוכלו כל הטרדות לכבותה, כי היא טבע שלמעלה מהדעת כו'.

(נת') איך כי מים רבים שעבוד מלכיות לא יוכלו לכבות אהבה מסותרת שבכל נפש מישראל בטבעה כמ"ש בלקוטי אמרים פי"ט כו').

(ב) ואמנם באמת אדרבה על ידי ירידתה במים רבים הנ"ל, יכולה היא לכשתרצה, להגיע למדריגה היותר גבוה הרבה מאד מכמו שהיתה קודם ירידתה בגוף. כי הנה מים רבים הנ"ל שהוא שעבוד מלכיות נקרא מי נה, וכמ"ש כ"ט¹² מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח עוד על הארץ כן

תניא ריש פ"ב, ובמ"מ שם.

(7) לזאת יקרא אשה: בראשית ב, כג.

(8) אשה היינו בחי' אש ה' . . אי"ש, א"ש יו"ד: זח"ג לד, א. רש"י סוטה יז, א: איש ואשה זכו שכינה ביניהם, שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן יו"ד באיש וה"ו באשה. ובכ"מ. וראה בס' השיחות תרפ"ג ע' 40 בשם הבעש"ט. ובמראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי דרושי חתונה ח"א ע' כא.

(9) הוי"ו בחכמה: משלי ג, יט.

(10) בא"ס ב"ה: בכתי"ב: בא"ס [באור אין סוף].

(11) וכמ"ש בלק"א פכ"ו: צ"ל: פכ"ה.

(12) כי מי נח זאת לי: ישע"י נד, ט.

לקו"ת חוקת טו, ב: הנה כתיב רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה ועיין מ"ש ע"ז בזהר ויחי (דף רמ"ה א') ובפ' מצורע (דף נ"ד ב') ובפ' משפטים (דף ק"ד א') ובמק"מ פ' בשלח (דנ"ו) בשם האריז"ל ובלק"ת [להאריז"ל] פ' וירא, ותוכן פירושו דרשפי אש דכנס"י מהיכן יצאה אש זה הוא משלהבת שיצאה מ"ה כו'. וממשיך: והענין כי רשפי הוא גחלת כדפרש"י כו' ושללהבת הוא הלהב ועיין במשנה ספ"ה דביצה, כי רשפי אש שהוא גחלת היא מה שדבר אחר שאינו ממין האש נהפך ונכלל באש כו', וענין בחינה זו בנפש הוא מה שנפש האלקית מבררת ומהפכת באש שלה את הנה"ב להיות נכלל באלקות כו'. (6) כי הנשמה היא חלק אלוה ממעל: ראה

נשבעתי מקצוף עליך ומגער בך, הרי שקרא הגלות וצרת¹³ השעבוד בשם מי נח, והבטיח שלעתיד לבוא לא יהיה עוד שעבוד. והנה הטעם שנקרא הגלות מי נח הוא, כי אחר כך נעשה מזה להנשמה בחי' נייחא¹⁴ דרוחא. ועל דרך בחי' שבת שנאמר וישבות¹⁵ מכל מלאכתו ותרגומו ונח, וידוע¹⁶ שהוא כמו על דרך משל אדם העוסק באיזה מלאכת עבודה, שנשפל שכלו באותו המלאכה, ואחר כך כשגומר המלאכה חוזר לעצמותו, ויש לו אז נחת רוח ותענוג. כמו כן על ידי מי נח הנ"ל נעשה אחר כך בחי' נייחא דרוחא, שהוא בחי' עילוי רב מכמו שהיתה קודם ירידתה. וכנודע בענין בחי' שבת. וז"ש נח¹⁷ נח ב' פעמים, היינו בחי' שבת¹⁸ תתאה ושבת עילאה שיהי' לעתיד יום¹⁹ שכולו שבת.

וביאור הדבר הוא. כי הנה מי המבול לא היה המכוון בהם רק למחות כל היקום בלבד, דבשביל זה לבד לא היה צריך למבול מ"ם יום, כי ביכולת ה' להעבירו ברגע א', וכמ"ש גבי פרעה כיו²⁰ עתה שלחתי את ידי ואך אותך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ. אלא המבול²¹ באה לטהר את הארץ, מחמת

מקבלים החיות ממקום שמקבלים עלמין סתימין ונקרא חצר הפנימית הפונה קדים ועלמין סתימין מתעלים יותר כו'. ועד"ז בכ"מ. (17) נח נח ב' פעמים: ר"פ נח (ט, ו). (18) שבת תתאה ושבת עילאה: ראה זח"א ה, א.

(19) יום שכולו שבת: סוף מס' תמיד.

(20) כי עתה שלחתי את ידי: וארא ט, טו.

(21) המבול באה לטהר את הארץ: ע"פ ב"ר פל"ג, ו: לא טפת ארעא דישראל במבולא והוא שהקב"ה אומר ליחזקאל (כב, כד) ארץ לא מטוהרה היא לא גושמה כיום זעם. ועיין זבחים קיג, א. ועוד.

עוד בענין "מי נח" והמבול שבא לטהר את הארץ, ראה גם ביאה"ז לאדהאמ"צ על זרר ר"פ נח (יא, א. ובמהדורה הקודמת – ה, ב). ובסוף ד"ה זאת אות הברית בס' מאמרי אדה"ז על התורה ח"א ע' ס. המשך מים רבים תרל"ן פקס"ד (ע' קסא) ואילך. סה"מ תרל"ט ח"ב ע' תקכד (ד"ה אמר ר"ע אשריכם ישראל מי מטהר אתכם). לקוטי שיחות ח"ל ע' 16 ואילך. חל"ה ע' 38. ספר השיחות נש"א ח"א ע' 77 ואילך. ונמצא עוד ב, רשימות" רבינו חוברת ג' (ע' 66, 68) וחוברת קל"ז (ע' 168, 170), ושם שהוא כמו

(13) וצרת השעבוד: בכת"י ב: וצרות השעבוד.

(14) נייחא דרוחא: ע"פ זח"א נח, א ועוד (דקוב"ה קרא לי' נח נייחא דארעא). שם נח, ב (נח כו' נייחא לעילאין נייחא לתתאין). ובזח"ג קח, א: דשבת נייחא הוא דכולא כולא נייחא דרוחא וגופא כו', ע"ש.

(15) וישבות מכל מלאכתו: בראשית ב, ב.

(16) וידוע שהוא כמו על דרך משל אדם . . . כשגומר המלאכה חוזר לעצמותו: ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סו, ג: והנה לשון שביתה שנאמר אצל הקב"ה כי בו שבת הוא עד"מ כאדם השובת ונח ממלאכתו אשר עשה, שבשעת מעשה היה שכלו ומחשבתו מלובשים במעשה ההיא ואח"כ כששובת חזרו שכלו ומחשבתו למקורו, וגם המעשה ההיא כלולה בהם, שבשכלו ומחשבתו יש ג"כ בחי' המעשה דהיינו בחי' מעשה שבשכל שהוא מתבונן בשכלו על המעשה שעשה, והרי עולה החיות המתפשט ושכלו ומחשבתו שנתלבש במעשה וחוזר להתכלל במקורו הוא השכל והמחשבה, וכך עד"ז בשבת עולה החיות שנמשך בששת ימי המעשה בעשרה מאמרות שנברא העולם לבחי' המחשבה, דהיינו שעלמין דאתגליין

כי נתקלקלה, ומלאה²² הארץ חמס, לזה בא המבול מים לטהר אותה, דוגמת מקוה שמתהרת את הטמאים (ונ"ל שלכך היה²³ המבול מ' יום דוגמת מ'²⁴ סאה דמקוה), וכמ"ש וזרקתי²⁵ עליכם מים טהורים וטהרתם. וכך הוא גם כן בענין השעבוד שנקרא גם כן מי נח, שמתהר גם כן, וכמארז"ל שבחר²⁶ אברהם אבינו ע"ה שעבוד מלכיות נגד גיהנם. וידוע דענין כוונת הגיהנם הוא רק בשביל לטהר הנשמה, ולהסיר ממנה לכלוך עוונתיה, כדי שתוכל לעלות לגן עדן להנות²⁷ מזיו השכינה, וכמארז"ל מוטב²⁸ דלידיני' וליתי לעלמא דאתי. ואם כן כמו כן על ידי שעבוד מלכיות, יכולים לעלות למדרגה היותר גבוה. ופירוש שעבוד מלכיות, אין הפירוש מה שיש עלינו מס מלך²⁹ ושרים, שהרי גם בזמן הבית היה³⁰ מס מלך ישראל עלינו. רק הכוונה הוא, כי ארץ ישראל היתה ארץ³¹ זבת חלב ודבש, ולא ה' דאגת וטרדת הפרנסה ועתה יש טרדת פרנסה ושעבוד לעסוק בעניני גשמיים. וזהו הנקרא מים רבים. ונקרא מי נח, כי אחר זה נעשה נייחא דרוחא, ונתעלית הנשמה למדריגה היותר גבוה ממה שהיתה קודם ירידתה בגוף, וכמ"ש יפה³² שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא. והיינו כי יתרון³³ האור הוא מן החושך דוקא, דאתכפיא סטרא אחרא ואתהפכא³⁴

לידייניה משום דעסק באורייתא ולא לעלמא דאתי ליתי משום דחטא, אמר ר"מ מוטב דלידייניה וליתי לעלמא דאתי. [ונשמן לכמה מקומות בדא"ח, במ"מ במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' נט].

29) מלך ושרים: בכת"ב: ב: מלך ושריו.

30) היה מס מלך ישראל עלינו: בתוי"א פ' נח כאן: כידוע שחלק העשירי הוצרך כל אחד ליתן. ראה רמב"ם הל' מלכים פ"ד ה"ז: ויש לו מעשר מן הזרעים ומן האילנות ומן הבהמה שנאמר וזרעיתם וכרמיתם יעשור וגו' צאנכם יעשור. [בשמאלא-ח, יא-טו: וזה היה משפט המלך גו', ואת שדויתכם וכרמיתם וזיתיתם הטובים יקח ונתן לעבדיו, וזרעיתם וכרמיתם יעשור ונתן לסריסיו ולעבדיו].

31) ארץ זבת חלב ודבש: שמות ג, ז.

32) יפה שעה אחת: אבות פ"ד מט"ז.

33) יתרון האור הוא מן החושך: ע"פ קהלת ב, יג. [וראה במובא בספר הערכים חב"ד ערך אור ביחס לחושך ס"ח (כרך ב' ס"ע תקעה ואילך)].

34) ואתהפכא מחשוכא לנהורא: ראה תניא פכ"ז. לקו"ת ר"פ פקודי (א, א). ושם נשמן לכ"מ בזוהר.

בטבילת המקוה שנעשה בנין חדש ומ' סאה הם ע"ד מ' יום דיצירת הולד וע"ד טבילת גר, ועיי"ש במ"מ, ועד"ז בענין המבול שנח ראה עולם חדש. וראה רקאנטי וכלי יקר פ' נח כאן (ח, כא). בלקר"ש מציינן גם לאברבנאל ועקידה פ' נח. ובתוי"א כאן ר"פ נח, מציינן שהאריך בזה בס' עיר גבורים פ' נח כאן.

22) ומלאה הארץ חמס: ע"פ בראשית ו, יג.

23) היה המבול מ' יום. דוגמת מ' סאה: ראה מפרשים שנשמנו לעיל פיסקא: המבול באה לטהר את הארץ.

24) מ' סאה דמקוה: מקואות פ"א מ"ז. ועוד.

25) וזרקתי עליכם: יחזקאל לו, כה.

26) שבחר אברהם אבינו ע"ה שעבוד מלכיות: ב"ר פמ"ד, כא: אמר לו (הקב"ה לאברהם) במה אתה רוצה שירדו בניך (אם הם פורשים מתורה ומעבודת ביה"מ) בקינהם או במלכיות כו', ברר לו את המלכיות כו'. וראה לקמן תוי"א שמות מט, ב.

27) להנות מזיו השכינה: ברכות יז, א.

28) מוטב דלידייני': חגיגה טו, ב: כי נח נפשיה דאחר [אלישע בן אבוי' רבו של רבי מאיר, שיצא לתרבות רעה] אמרי לא מידן לידייניה, ולא לעלמא דאתי ליתי, לא מידן

מחשוכא לנהורא, על ידי שעוסק ביום בעניינים גשמיים בטרדת הפרנסה שנקרא חשך, ומתבונן אחר כך בתפלה איך שאין³⁵ עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו', כי המזלות הם המשפיעים חיות כל העולם הזה, וכמ"ש וממגד³⁶ תבואות שמש וממגד כו', והמזלות³⁷ מקבלים מע' שרים, והם³⁸ מקבלים משמרי האופנים, והם מקבלים מן המלאכים, וגבוה³⁹ מעל גבוה שומר, עד שכולם מקבלים מבחי' מלכותו ית', וכמ"ש מלכותך⁴⁰ מלכות כל עולמים, שעל ידי מלכותו ית' שהוא מלך⁴¹ שמו נקרא עליהם, מהוה כל העולמות מאין ליש. והוא רק בחי' זיו השכינה שאינו אלא הארה בעלמא לגבי מהותו ועצמות ית' א"ס ממש הי'⁴² הוה ויהי' בלי שינוי, אתה⁴³ הוא קודם שנברא העולם כו'. ועל ידי התבוננות בזה בעומק הדעת, תתעורר נפשו באהבה וחשיקה וחפיצה לצאת מבחי' חשכות וגדרות⁴⁴ העלם העולם הזה, ולדבקה בו ית', מי⁴⁵ לי בשמים ועמך לא חפצתי, דהיינו שלא יחפוץ גם בגן עדן כי הוא רק זיו והארה הנ"ל מבחי' מלכותו ית', וכמארז"ל⁴⁶ נהנים מזיו השכינה, כי אם לדבקה בו ית', דהיינו ליכלל בעצמותו

המדרגות נעשו שמרי האופנים ומשם נמשכו הע' שרים שמהם נמשכו כל תענוגי עוה"ז והכח המתאווה כו'.
 (39) וגבוה מעל גבוה שומר: קהלת ה, ז.
 (40) מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.

(41) מלך שמו נקרא עליהם: ע"פ פייט אדון עולם.
 (42) ה' הוה ויהי': זח"ג רנז, ב. ובכ"מ. [וראה בכ"מ בתו"ח מקץ ריט, ד].
 (43) אתה הוא קודם שנברא העולם: תפילת השחר. לפנינו הנוסח, "אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא העולם", אבל כמו שמובא כאן נמצא ברמב"ם בסדר התפלה (בספר אהבה): אתה הוא קודם שנברא העולם אתה הוא אחר שנברא העולם. ובלקו"ת אחרי כה, ד. אמור לא, א "כמאמר אתה הוא קודם שנברא העולם". ובמקומות רבים בחסידות.

(44) וגדרות: בכתי' ב: וקדרות.
 (45) מי לי בשמים: תהלים עג, כה. וראה גם לקו"ת תזריע כ, א. דרך מצותיך להצ"צ קלה, א-ב.
 (46) וכמארז"ל נהנים מזיו השכינה: נסמן לעיל הערה 27.
 (47) לאשתאבא בגופא דמלכא: זח"א ריז, ב.

(35) שאין עשב מלמטה: ב"ר פ"י, ו. ועוד.
 וראה תניא אגה"ת פ"ו. לקמן תו"א וירא יג, ד. מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קלה (ד"ה אין לך עשב). ובהמ"מ בכל מקומות אלו.
 (36) וממגד תבואות שמשו: האזינו לג, יד ואילך.

(37) והמזלות מקבלים מע' שרים: ראה גם בפירוש ציוני עה"ת פ' אחרי (ע"פ ותטמא הארץ): אשר חלק ה' אלהיך לכל העמים, כי חלק לכולם מזלות שבשמים, וגבוהים עליהם מלאכי אלקים להיות שרים עליהם כו'. וברקאנטי עה"ת פ' שופטים (ד"ה ראשית דגנך): כבר הודענו כי יש למזלות שרים ינהיגו אותם והם נפשות לכדורי הגלגלים כו'. ובחסד לאברהם מעין ד' נהר ל': נמצא שהעולם הזה שואב מן הקליפות, שבהם נכללים ע' שרים חצונים הממוצעים בין המזלות ובין המלאכים הקדושים, והשרים הנזכרים שואבים מן המלאכים הקדושים כו'. [וראה עוד באריכות בענין שבעים השרים, שם מעין ו' נהר א' וב']. ועד"ז בפרדס שער כ"ד פ"ב: כי הע' שרים אינם טהורים כל כך כו', וע' שרים הם אמצעיים בין המזלות לבין המרכבות כו'. ועוד.

(38) והם מקבלים משמרי האופנים: ראה לקו"ת תצא לה, ב: שלאחר ירידת והשתלשלות

מים רבים

ממש בחי' לאשתאבא⁴⁷ בגופא דמלכא. וזוהי עליית הנשמה על ידי ירידתה בגוף דוקא, שמקודם היתה נהנית מזיו כו' זיו לבד, אבל על ידי ירידתה בגוף ונפש הבהמית בבחי' מים רבים הנ"ל המסתירים, אזי יתרון האור מן החשך דוקא, כד אתכפיא ואתהכפא חשוכא כו' לנהורא, שיחפוץ לצאת מהחשך בבחינת ועמך לא חפצתי הנ"ל, הנה על ידי זה יוכל לבא לבחי' זו, לאשתאבא בגופא דמלכא, שלמעלה מעלה ואין ערוך מבחי' זיו השכינה.

(ג) ונת' איך מים רבים הנ"ל הם מי נח ניחא בחי' שבת עליי, כי המבול היה לטהר הארץ, וכן שעבוד מלכות שכנגד גיהנם, לטהר הנשמה ולהעלותה, כי יתרון האור מן החשך דוקא, כשנהפך לאור על ידי התבוננות אין לך עשב כו', וזיו השכינה המקור לכל העולמות. אבל על ידי ירידתם בגוף, בא לאשתאבא בגופא דמלכא).

(ג) וביאור הדבר, למה דוקא על ידי ירידתם בגוף ובבחי' מים רבים הנ"ל תוכל דוקא להגיע למדריגה זו. אך הענין, כי הוא על דרך מעלת הבעלי⁴⁸ תשובה שגדולים מצדיקים גמורים משום דבחילא⁴⁹ יתיר, שהצעקה שלו באה דוקא מחמת החשך, שהוא שקוע בענינים גשמיים, ומחמת זה צעק לבו אל ה', ואז נעשה יתרון האור בכל⁵⁰ מאדך בלי גבול ממש, שאהבה זו באה מחמת ההפך המנגד דוקא, וכמארוז'ל על פסוק טוב⁵¹ מאד זה כו', שעל ידי החושך וההפך שהוא נפש הבהמית, יכול לבוא לבחי' אהבה בכל מאדך שהוא בלי גבול ממש. והיינו לפי שבשרשה, שרש נפש הבהמית גבוה מאד יותר מנפש האלקית, כמ"ש לפני⁵² מלוך מלך לבני ישראל, רק שנפלה למטה מטה, כמ"ש וימלוך וימת, בחי' שבירת הכלים כנודע, ולזאת יש להם תגבורת על האדם, מפני שבשרשם

48) הבעלי תשובה שגדולים מצדיקים גמורים: ע"פ ברכות לד, ב. ובכ"מ.

49) דבחילא יתיר: זח"א קכט, ב.

50) בכל מאדך: ואתחנן ו, ה.

51) טוב מאד זה: בראשית א, לא. ב"ר פ"ט,

י (שם): הנה טוב מאד זה מלאך חיים והנה טוב מאד זה מלאך המות, וכי מלאך המות טוב מאד אתמהא, אלא משל למלך שעשה סעודה וזימן את האורחים והכניס לפניהם מחוץ מלא כל טוב, אמר כל שהוא אוכל ומברך את המלך יאכל ויערב לו וכל מי שהוא אוכל ואינו מברך את המלך יותז ראשו בסייף, כך כל מי שהוא מסגל במצות ומעשים טובים הרי מלאך חיים, וכל מי שאינו מסגל במצות ומעשים טובים הרי

מלאך המות]. ילקוט שמעוני בראשית רמז טז [שם: והנה טוב זה מלאך חיים, מאד זה מלאך מות. וממשיך כלשון המדר]. זח"א יד, א [והנה טוב דא מלאך חיים, מאד דא מלאך המות]. [וראה מזה עוד בתו"א נח כאן ט, ג. תשא פו, ב. לקו"ת בחוקותי מז, ג. נשא כת, ג. חוקת סב, א. ובמ"מ במאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' ז. ובתו"ח בא קכג, ג].

52) לפני מלוך מלך לבני . . . וימלוך וימת: וישלח לו, לא ואילך. [ע"פ זח"ג קכת, א. קלה, א. ע"ח שער דרושי נקודות (ש"ח) פ"ב ואילך. ועוד. וראה פירוש רקאנטי עה"פ. ובכ"מ. וראה במ"מ בתו"ח תולדות קנג, ב].

מים רבים

יא

הם מבחי' מלוכה והתנשאות. ולכן האדם מקבל חיות מבהמות, ובלעדס אינו יכול לחיות, מה שאין כן המאכלים א"צ להאדם מפני ששרשם גבוה יותר לפני מלוך מלך כו'. ולזאת על ידי ירידת והתלבשות נפש האלקית בנפש הבהמית, ועוסקת בענינים גשמיים ובמחשבות עניני עולם הזה הנקרא מים רבים הנ"ל, הנה אחר כך כשמתבונן בתפילה בעומק הדעת בגדולת א"ס ב"ה, ואיך שנשמתו היא חלק אלוה ממעל, וירדה פלאים בחושך כפול ומכופל, ויחפוץ לצאת מהחושך ומהאפילה לאור גדול, ליכלל במהותו ועצמותו ית', ויהי' האהבה בבחי' מאדך בלי גבול ובחילא יתיר, שהוא מדריגה היותר גבוה מהיותה קודם ירידתה בגוף, שהיתה רק נהנה מזיו השכינה. והיינו, כי מאחר ששרש נפש הבהמית גבוה כנ"ל, רק שנאמר בהם וימת על ידי שבירת הכלים, הנה על ידי אתכפיא ואתהכפא נעשה תחיית המתים. וזהו יפה שעה אחת כו'. ולזאת נקרא מים רבים הנ"ל מי נח, כי על ידי זה נעשה אחר כך נייחא דרוחא, נייחא ממש, עליי' גדולה ונפלאה מבחי' נהנה מזיו, לבחי' לאתשאבא בגופא דמלכא.

(נת' הטעם דדוקא על ידי מים רבים הנ"ל יהי' העילוי כי נפש הבהמית לפני מלוך מלך רק שוימת על ידי שבירת הכלים, אבל על ידי אתכפיא ואתהכפא יהי' תחיית המתים ואזי יפה שעה אחת כו').

(ד) והנה ענין תיבת נח הוא תיבות התפילה, וכנודע⁵³ בפירוש בא אתה וכל ביתך אל התיבה, דהיינו שילביש שכלו ומחשבתו ומדותיו וכל כחו בתיבות התפילה, ולא יהי' ח"ו כמ"ש בפיו⁵⁴ ובשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממני. וז"ש ויגברו⁵⁵ המים וירבו מאד על הארץ, היינו תגבורת נפש הבהמית על האדם בעסקיו ועניניו הגשמיים (ומ"ש על הארץ, היינו כי הוא בחי' נפש האלקית, כנודע⁵⁶ בענין והארץ הדום רגלי, ולמה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קוונה). אך על ידי זה נעשה אחר כך יתרון האור, ותלך⁵⁷ התיבה על פני המים. דהיינו, כשתתגבר הנפש האלקית בתפילה, לגלות האהבה להוי' אשר היתה מסותרת, אזי יהי' יתרון האור מן החושך, דהיינו מ"ש ותרים⁵⁸ התיבה שנתעלה

הנסמן בארוכה בכל זה, במ"מ בסה"מ תרל"ב ח"א ע' ו. תרל"ג ח"א ע' ב].

(54) בפיו ובשפתיו כבדוני: ישעי' כט, יג.

(55) ויגברו המים: נח ז, יח.

(56) כנודע בענין והארץ הדום רגלי, ולמה נק' שמה ארץ: ישעי' סו, א. ב"ר פ"ה, ח. תוי"א בראשית א, ב. א, סע"ג ואילך.

(57) ותלך התיבה: נח, שם.

(58) ותרים התיבה: ע"פ נח ז, יז. [וראה במ"מ

בס' שערי תשובה לאדהאמ"צ קכז, ב].

(53) וכנודע בפירוש בא אתה וכל ביתך אל התיבה: באוה"ת נח כאן תרכז, א: לפירוש הריבעש"ט זצוק"ל דהתיבה רומז לתיבות התפילה והתורה כו'. ושם תרמ, א: והנה אדמ"ו נ"ע פי' בשם הבעש"ט נ"ע שתבה היינו ג"כ תיבות התפלה. ע"כ. ונמצא ג"כ במקומות רבים בשם הבעש"ט, ראה במובא בכתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות ס"ח ואילך. סה"מ תשי"ז ע' 200. ס' השיחות תרצ"ו ע' 148. לקוטי שיחות ח"א ע' 6 ו' 11. ח"ה ע' 289. [וראה

מעלה מעלה. והרי כמו שבגשמיות מי המבול הן היו סיבת הרמת התיבה, כמו⁵⁹ כן אחר עסקו בפרנסה וכה"ג, שהן בחי' מים רבים הנ"ל, יוכל להתפלל יותר, להיות בחילא יתיר, בבחי' מאדך כנ"ל, שיתרון האור הוא מן החושך דוקא. ואז נקרא מי נח, נייחא דרוחא, שחוזר למקורו ולעצמותו למעלה מעלה. והוא בחי' שבת, כמ"ש כ"ס⁶⁰ בו שבת כו', כי בששת ימי המעשה הוא בחי' התפשטות והמשכת בחי' מלכותו למטה בעשרה מאמרות יהי⁶¹ אור כו', בריאת שמים וארץ וכל אשר בהם עד עולם העשיה, נתלבשו בה גם כן מדות עליונות וחב"ד, כמארז"ל בעשרה⁶² דברים נברא העולם בחכמה ובתבונה ודעת כו', שהרי יש חכמה נפלאה בכל בריאה מדומם צומח חי מדבר וגבוה מעל גבוה כו', וכל זה הוא בחי' השפלה⁶³ עצמה להתלבש במילין דהדיוטא לומר יהי אור יהי⁶⁴ רקיע כו', דלאו⁶⁵ אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא, והרי זה השפלה גדולה לבחי' מדת מלכותו עם בחי' המדות עליונות וחב"ד שנתלבשו בה ונשפלו בעשרה מאמרות. ובשבת הוא בחי' שביתה והעלאה מדלבר מילין דהדיוטא, כמ"ש ממצוא⁶⁶ חפצך ודבר דבר. ואז הן עולין לשרשן ומתכללין במהותן ועצמותן ב"ה (ואיך⁶⁷ מתקיים העולם כשמסתלק הדבור עליון. נתבאר במ"א בענין מאמרז"ל דבור אסור והרהור מותר).

והנה כמו כן יש בחי' שבת ברוחניות בכל אדם מישראל, דהיינו השביתה והמנוחה אחר העמל והעסק בענינים גשמיים שהטריד מחשבתו בהן, כשאחר כך שובת ונח מזה, ומתבונן בגדולת ה', הרי זה בחי' מי נח, נייחא

ביאור על זה בלקוטי שיחות ח"ה ע' 289.
 60 כי בו שבת: בראשית ב, ג.
 61 יהי אור: בראשית א, ג.
 62 בעשרה דברים נברא העולם: חגיגה יב, א. וראה תניא שער היחוד והאמונה פ"י.
 63 השפלה עצמה: בכת"י ב: השפלה עצמו [ואז צ"ל: השפלת עצמו].
 64 יהי רקיע: בראשית א, ה.
 65 דלאו אורחא דמלכא: ראה זח"ג קמט, ב. לקו"ת אחרי כה, ד.
 66 ממצוא חפצך ודבר דבר: ישעי' נח, יג.
 67 ואיך מתקיים העולם. . נתבאר במ"א בענין מאמרז"ל דבור אסור והרהור מותר: שבת קנ, א. לקו"ת דרושים לש"ש סו, ג.

59 כמו כן אחר עסקו בפרנסה. . יוכל להתפלל יותר: ראה ג"כ בלקו"ת שה"ש ד"ה מי יתנך כאח לי גו' (מד, ד), וז"ל: כי הנה בעלי עסקים שאינם תמיד לה' רק קובע עתים לתורה כו' הנה כשחוזר מעסקו במילי דעלמא ללמוד נק' תשובה דהיינו ששב ממה שעסק בתחלה כו' ועי"ז נעשה גודל ההתפעלות ביתר שאת מאם לא ה"י עוסק בתחלה במילי דעלמא כו'. ע"כ. וראה תו"א תרומה פ, ב ואילך. ושם פ, ג: והנה אדרבה בהם נאמר אמצאך בחוץ אשקך, בחי' נשיקין הוא אתדבקות רוחא ברוחא ע"י תפלות הבעל עסק שהוא בחי' אתכפייה ויתרון האור מהחשך הוא מעורר וממשיך ממקום גבוה מאד כו'. ובתו"א פ' נח כאן (ראה במ"מ לעיל בתחילת המאמר) ה, סע"ד. ט, ג. וראה

דרוחא. וכנודע⁶⁸ בכהאריז"ל שיש הארת שבת בכל ו' ימי המעשה, והיינו בחי' התפלה שבכל יום (שנקרא⁶⁹ עולת תמיד כשם שהשבת נקרא עולת⁷⁰ שבת, כמ"ש במ"א על פסוק את שבתותי תשמרו. לפי שעל ידי התפילה יתעלה התורה והמצות שעושה אדם כל היום, כמו ששבת הוא עלי' מכל ו' ימי המעשה). והיינו שהתפלה הוא בחי' שבייתה ועלי' על ידי דאתכפיא ואתהפכא כו' ועקירות רצונות הזרות, רק מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו'. והנה יש עוד בחי' שבת עילאה,

ע"ש כו'. וראה ס' עבודת הקודש (ר"מ בן גבאי) ח"ג פנ"ב. בלקוטי שיחות ח"ל ע' 132, מצוין בענין זה גם לכוורי מאמר ג' אות ה' [שם מקשר בין ענין התפילה לענין השבת: ובעת התפילה מטהר נפש מכל מה שקדם ויתקנה לעתיד . . . שיתקן הנפש והגוף, ועם אורך השבוע נקבצו מותרים מקדירים שלא יתכן לטהרם ולנקותם אלא בהעמדת עבודת יום אחד עם מנוחת הגוף ואז ירצה הגוף בשבת את אשר חסר לו מששת הימים ויהיה נכון לעתיד כו'] .

(69 שנק' עולת תמיד: פינחס כח, ו.

70) עולת שבת, כמ"ש במ"א ע"פ את שבתותי תשמרו: פינחס ש י. לקו"ת בהר מא, א, וז"ל: כי הנה נודע דשבת הוא בחי' עליות העולמות, והתומע"ט של כל ימי החול מתעלים למעלה בשבת, ואמנם לא שמתכללים בשבת ממש כי א"א למהות העבודה שבחול שתוכלל בשבת, אלא שיש בכל יום הארת שבת, וכמ"ש זכור את יום השבת, והוא התפלה שבה נכללים ועולים התורה ומעשים טובים של כל היום, כי התפלה נק' עולת תמיד ע"ש עליות העולמות שעולים למעלה מעלה בזמן התפלה (ע' בזהר פ' פנחס דרמ"ז ע"ב ופ' פקודי דר"ס סע"ב), כמו שהשבת נק' עולת שבת ע"ש עליות העולמות שבשבת, ואח"כ התפלות של כל ימי החול עם כל התומע"ט שנכללו בהן נכללים בשבת ממש, וצ"ל ענין עליות אלו מהו כו'. ע"כ. ועיי"ש בלקו"ת מד, א. האינו עב, ג. ברכה צו, א: אך מי שטרח בערב שבת וכו' וצריך להיות בכל יום מעין העלאת שבת והוא ענין העלאה שבתפלה כו'. [וראה לקמן תו"א יתרו ע, ב. ועוד].

(68 וכנודע בכהאריז"ל שיש הארת שבת . . . בחי' התפלה שבכל יום: ראה תו"א ויקהל פח, א: וגילוי הארה זו היא בזמן התפלה דחול כשמתעורר באהבה וחפיץ לה' ית' שהוא בחי' הארה מקדושת שבת המאיר בימי החול כמ"ש בזה"ק יומא דא הייב חילא לשארי יומי כו' (וכמו שהביא בר"ח שער הקדושה פ"ב מאמרי הזוהר המבארים איך שצריך להתקדש ולהמשיך עליו בכל יום מקדושת שבת, וזהו פי' מ"ש קדושים תהיו כו' להמשיך עליו מבחי' שבת שהוא קדש בעצם, וכ"כ בפע"ח שתוספת נפש רוח נשמה המאירים בשבת אינן מסתלקין ג"כ בימות החול כו' היינו כשבימי החול מאיר ג"כ מעין קדושת השבת כו') והנה התפלה של חול היא בחי' הממוצע בין שבת ליומין דחול הממשיך ההארה מבחי' רצה"ע המתגלה בשבת בכל יומין דחול כו'. ע"כ בתו"א. וראה ג"כ לקו"ת בהר המובא לקמן. ועיי' גם בזו"א עה, ב, עה"פ (יחזקאל מו, א) "יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח": וכולהו יומין כולהו אתדבקו ביומא דשבתא ואתזנו מתמן דהא ביומא דשבתא כולהו תרעין פתיחין. ובתקוני זהר תיקון ו' (כב, א) מביא את הפסוק "יהיה סגור ששת ימי המעשה" ומפרשו לענין צלותין ובעותין בזמן הגלות. וראה ג"כ תקוני זהר תי' ט"ז (לח, א) ותי' כ"ט (עג, א) ע"פ גן נעול אחותי כלה. ומפורש בפרדס שט"ז (שער אבי"ע) פ"ה: ועם היות שהתפלות שהתפלל אדם בימי החול לא יהיה בהם הכח ההוא, עם כל זה הם מתעבבים עד יום השבת שבדרך עליית תפלות השבת יעלו עמהם שאר התפילות, ויש סמך לזה בזהר פ' פקודי בהיכלות בהיכל ראשון

שהוא מה שיהיה לעתיד יום⁷¹ שכולו שבת (והרי לעתיד לא יהי עוד עמל ח'ו, שיהי שייך שביתה אחר העמל, אלא הוא ענין שבת⁷² שבתון, שבת לשבת, ולא שביתה מעמל, על דרך שבת דעכשיו). והענין, כי זהו מ"ש כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח כו' כן נשבעתי מקצוף עליך כו'. דהיינו, כי הגם שבחי' מי נח באים לטהר העולם דוגמת מי מקוה כנ"ל אות ב', אך לא בכל זמן צריך טהרה, כי מי⁷³ יתן טהור מטמא כתיב, דטהור לא שייך רק כשהיה טמא מתחלה. וכמו כן נשבעתי מקצף עליך כו', דהגם שעל ידי שעבוד מלכיות ומים רבים הנ"ל נעשה יתרון האור בחי' בכל מאדך כו', ועם כל זה יש עוד בחי' אהבה רבה הבאה⁷⁴ מלמעלה מעלה גם מבחי' אהבה דבכל מאדך הנ"ל. (והוא בחי' אהבה⁷⁵ בתענוגים, עבודת מתנה אתן את כהונתכם, עולמך⁷⁶ תראה בחיך, מעין העולם הבא כו'. בחי'⁷⁷ יונתי שלמעלה מבחי' אחותי ומבחי' רעייתי כמ"ש במ"א. רק דעכשיו כתיב והזר⁷⁸ הקרב יומת, כיון שלא נתהפך חשוכא עדיין, והוא עצמו זר ואינו מואס ברע כלל, אם כן מה שנדמה לו שמתענג מאלקות, אינו אמת לאמתו כלל, לפיכך צריך להיות עכשיו סדר העבודה, להיות צעקת לבו להוי' להתמרמר על ריחוקו מהוי', והוא בחי' מאדך כנ"ל. רק⁷⁹ לעתים מזומנים צריך להרגיל עצמו גם כן להתענג על הוי' כמ"ש בלק"א. אבל לעתיד לבוא, שיעביר רוח הטומאה מן הארץ, לא שייך כלל בחי' אהבה ומרירות לצאת מן ההפך, כי אז אין שום הפך כלל, אלא האהבה תהי' בתענוגים ועלי' נפלאה. ועמ"ש בסידור⁸⁰ על פסוק שירו להוי' שיר חדש ודו"ק).

וְזָהָן הַנִּקְרָא וַיִּמְיֵנו⁸¹ תַּחֲבַקְנִי אֲשֶׁר בַּחֲוֵי זֹו יִתְגַּלֶּה לַעֲתִיד לְבוֹא. וז"ש אחר כך כן נשבעתי מקצוף כו', כי⁸² ההרים ימוש והגבעות תמוטנה וחסדי מאתך לא ימוש חסדי דוקא (היא בחי' חסד⁸³ דלגאו) אהבה רבה הבאה מלמעלה וימינו תחבקני מאתך לא ימוש. ובחי' אהבה זו שיתגלה לעתיד הוא יותר גבוה מאהבה הבאה על ידי מים רבים הנ"ל, עם היות שגם כן גבוה בחי' בכל מאדך כנ"ל. וזהו שכתוב כי ההרים ימוש כו', הוא בחי' אהבה דעכשיו. וזהו מים רבים כו'

כמ"ש במ"א: לקו"ת שה"ש לך, א ואילך.
 (78) וחזר הקרב יומת: במדבר א, נא. ועוד.
 (79) רק לעתים מזומנים צריך להרגיל עצמו גם כן להתענג על הוי' כמ"ש בלק"א: פי"ד.
 (80) בסידור על פסוק שירו להוי' שיר חדש: סידור עם דא"ח קט, ב [בהוצאה קודמת סז, ג] ואילך.
 (81) וימינו תחבקני: שה"ש ב, ו, ח, ג.
 (82) כי ההרים ימוש: ישעי' נד, י.
 (83) חסד דלגאו: זח"ג קלג, ב.

(71) יום שכולו שבת: נסמן לעיל הערה 19.
 (72) שבת שבתון: תשא לא, טו. ועוד.
 (73) מי יתן טהור מטמא: איוב יד, ד.
 (74) הבאה מלמעלה מעלה: בכתי' ב: הבאה מלמעלה שהיא למעלה מעלה.
 (75) אהבה בתענוגים, עבודת מתנה: קרח יח, ז. ראה תניא פי"ד. פמ"ג. אגה"ק ס"ח. וראה בכל זה תר"א ויחי מז, ג. ובכ"מ.
 (76) עולמך תראה בחיך: ברכות יז, א.
 (77) בחי' יונתי שלמעלה מבחי' אחותי . .

ונהרות לא ישטפוה, כי המחשבה⁸⁴ נקרא נהר, משום שהמחשבה הוא תמיד, ואי אפשר לאדם להיות בלי מחשבה, ותמיד משוטט במחשבתו בעניניו או מענין לענין, לכך נקרא נהר כמו נהר דנייד ונמשכים מימיו בתמידות, מה שאין כן מי בור הם מכונסים ועומדים. ואמר שמים ונהרות המביאים טרדת המחשבה בענינים גשמיים, לא יוכלו לכבות את האהבה המסותרת, כי אדרבה, בהם ועל ידם תבוא אחר כך, על ידי אתכפיא ואתהפכא, לבחי' בכל מאדך בחילא יתיר.

נת' ענין תיבות נח, היינו תיבות התפילה. ואיך ותרם התיבה על המים, שהן גורמים בחי' מאדך, ונקרא אז מי נח, כמו בחי' שבת. ותפלה הארת שבת. ונת' ענין שבת דלעתיד, אהבה רבה שלמעלה ממאדך, וחסדי מאתך לא ימוש. וענין ונהרות לא ישטפוה. ונ"ל דמ"ש במד"ר את האהבה שאהב הקב"ה את ישראל, היינו כי אהבה המסותרת שבכל אחד מישראל נלקחה מפני היותה חלק אלוה ממעל, אם כן היינו אהבה שאהב כו'. ועוד י"ל בענין אחר, דאהבה שאהב נמשכה מצד אתערותא דלתתא באהבה, ועמ"ש⁸⁵ על פסוק ועשית בגדי קדש כו').

ה) א"ם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבזו לו. הון ביתו נקרא חכמת וטעמי המצות ופירושיהן שנמשכים מחכמתו ית', וכמ"ש ונהר⁸⁶ יוצא מעדן כו', עדן⁸⁷ הוא בחי' חכמה, ונהר⁸⁸ הוא לשון המשכה, שנמשך המשכה מחכמתו ית' להשקות⁸⁹ את הגן ג"ן סדרים דאורייתא. והיינו ענין פירושי המצות, שזהו בחי' הגן, גן עדן העליון ותחתון, שהנשמות יושבים ונהנים שם בהשגתם טעמי התורה וסודותיה הרוחניות, ומשם נמשך גם כן ההשתלשלות מטה מטה. וזהו אם יתן איש, איש דוקא, כי כדי שיומשך ויתגלה פירושי טעמי התורה בגן עדן, צריך להיות על ידי ריבוי צמצומים וגבורות רבים (עמ"ש בתורה⁹⁰ על פסוק צו את בני ישראל את קרבני לחמי כו' בענין כבוד⁹¹ מלכותך יאמרו וגבורתך

88) ונהר הוא לשון המשכה: ע"פ ישעי' ב, ב: ונהרו אליו כל הגוים, ובמפרשים שם. לקו"ת צו יו, א.

89) להשקות את הגן ג"ן סדרים דאורייתא: ראה זח"א קד, ב. תקוני זהר תי"ג (כט, ב ובנצוצי זהר שם).

90) בתורה על פסוק צו את בני ישראל . . בענין כבוד מלכותך: לקו"ת פינחס עו, ג [שם מזכיר הפסוק, להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הדר מלכותו], אבל קאי גם על הפסוק שלפניו: כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו]. 91) כבוד מלכותך יאמרו: תהלים קמה, יא.

84) המחשבה נקרא נהר . . דנייד: ראה עירובין מו, א: מיא באוקיינוס נמי מינד ניידו ותניא נהרות המושכין ומעיינות הנובעין. לפעמים מובא השלשון „ניידו ואולי", והוא על פי לשון רש"י שבת ה, ב (לגבי עקירה והנחה במים). וראה גם לקו"ת צו יו, א.

85) ועמ"ש על פסוק ועשית בגדי קדש: תר"א תצהו פב, א. וראה ג"כ תר"א מקץ לג, ד. אוה"ת תצהו ע' א'תקצו.

86) ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י. 87) עדן הוא בחי' חכמה: פרדס שער ערכי הכינויים (שכ"ג) מע' עדן. ובכ"מ.

ידברו), ואזי נקרא איש, כמ"ש הוי"ט⁹² איש מלחמה (עיינן זהר ח"ג דף מ"ח ע"ב). וזהו אם יתן איש את כל הון ביתו, היינו פירושי וטעמי התורה הנ"ל הנקראים הון ביתו, הנמשכים מחכמתו ית' על ידי גבורות וצמצומים באהבה, היינו אהבת בכל מאדך הבאה על ידי מים רבים הנ"ל. בוז יבוזו לו, כי הון ביתו הנ"ל נמשך מחכמה ראשית ההשתלשלות ונעשה מזה גן עדן כו', והוא בחי' זיו והארה כמאמר נהנין מזיו השכינה, אבל בחי' אהבת בכל מאדך, שהוא בלי גבול למעלה מן הכלי, וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, שלא יחפוץ לא בגן עדן כו', שהם רק זיו והארה כנ"ל, רק לאשתאבא בגופא דמלכא, אליו⁹³ ולא למדותיו, היינו למהותו ועצמותו ית', ולזאת בוז יבוזו לו להון ביתו, שאינו רק זיו והארה כנ"ל.

אך כל זה הוא פירושי המצות שהוא נמשך מחכמה, אבל גוף המצות מעשיות, תפילין סוכה וכדומה, שהם רצונו ית' שלמעלה מהטעם ודעת, ולהיות שרשם גבוה מעצמות רצונו, על כן נתלבשו למטה בדברים גשמיים בעשיי' ממש. שעל ידי התפילין שמקלף ודיו וסוכה הגשמיות, הוא שהי' נמשך גילוי הרצון, ולא על ידי השגה רוחניות שמשיגים המלאכים ונשמות בגן עדן בענין ד' פרשיות אלו דתפילין, ועל ידי אהבה ויראה שלהם כו'. והוא כמו על דרך משל שאנו רואים בגשמיות, שיש לפעמים שכל עמוק מאד, שאי אפשר להסבירו לזולתו בדבור, ועם כל זה על ידי רמז יוכל להעמיד על המכוון, מחו"ו⁹⁴ לי' במחוג, ודי⁹⁵ לחכימא ברמיזא. הרי שבמעשה גשמיות יוכל להיות המשכה, מה שלא יוכל להתלבש בדבור. הגם שהדבור יותר רוחני מהעשיה, אלא דהיא הנותנת, כי נעוץ⁹⁶ תחלתן בסופן דוקא, וכמ"ש באריכות בענין משל זה על⁹⁷ פסוק הראיני את מראיך כו' ע"ש. וכך יובן שעל ידי קיום מצות מעשיות, נמשך גילוי רצון העליון מה שאינו מתגלה כלל בגן עדן שהוא רק זיו כנ"ל.

וזהו והי⁹⁸ הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו', כי על ידי שמע⁹⁹ ישראל בהתבוננות בגדולת ה', בא לידי בכל מאדך, שהוא האהבה שלמעלה מהכלי

ח"ב לע' תשנב. תו"ח וארא נו, אן. ראה גם לקו"ת ויקרא ה, ב. אמור לט, ג. בחוקותי מח, ב. שלח לח, ב.

96 נעוץ תחלתן בסופן: ס' יצירה פ"א מ"ז.

97 על פסוק הראיני את מראיך: סה"מ

הנחות הר"פ ע' קסג. אוה"ת שה"ש ע' שנ.

98 והיו הדברים האלה: ואתחנן ו, ו.

99 שמע ישראל: ואתחנן שם, ד.

92 הוי"ט איש מלחמה: בשלח טו, ג.

93 אליו וזא למדותיו: ראה פרדס של"ב

פ"ב. ובמ"מ במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא

ח"א ע' נ. נ"ך ע' לד.

94 מחו"ו ל"י במחוג: ראה חגיגה ה, ב.

95 ודי לחכימא ברמיזא: ראה מדרש משלי

כב. זח"א כו, ב. זח"ג רכט, ב. רפ, ב. ת"ז תי"ח

(לו, א). תס"ט (קז, ב. קטז, א). ועוד [וראה במ"מ

בסה"מ תקס"ט ע' קז. מאמרי אדה"ז על התורה

בלי גבול, לדבקה בו ית', מי לי בשמים כו', וכנ"ל סוף אות ב'. לכן אמר אחר כך והיו הדברים כו', כי אין דרך לדבקה בו ית' ממש שלמעלה מעלה מבחי' זיו השכינה, רק על ידי קיום מצות מעשיות שהם רצונו ית'. דהיינו אשר אנכי¹⁰⁰ מי שאנכי מצוך היום, פירוש דוקא היינו כשהנשמה מלובשת בגוף גשמי, אז יכול לקיים המצות, שעל ידם נמשך גילוי רצון העליון מהותו ועצמותו ממש, אבל קודם התלבשותם בגוף היתה רק נהנית מזיו השכינה. וזהו ודברת¹⁰¹ בם, לקיים מצות דבור בתלמוד תורה, והגית¹⁰² בו יומם ולילה, דחשיב כמצוה מעשיות ממש, דעקימת¹⁰³ שפתיו הוי מעשה. כי על ידי מעשה דוקא, יוכל להגיע להמשיך לבחי' רצונו ית' שלמעלה מהשגה כנ"ל, אלא דעקימת שפתיו הוי מעשה, לכן יוכל להמשיך על ידי ודברת בם בעולם הזה דוקא, מה שאין כן על ידי השגת התורה בגן עדן. ולא עוד אלא שתלמוד¹⁰⁴ תורה שקול כנגד כל המצות מעשיות, כי מלבד דעקימת שפתיו הוי מעשה, ולא גריעא משארי מצות מעשיות, הרי עוד זאת שהתקשרות ויחוד חב"ד של האדם ומחשבתו ודבורו בחב"ד של א"ס ב"ה המלוכש בתורה והוי¹⁰⁵ בחכמה כו', מה שאין כן בשאר מצות מעשיות.

והנה על ידי כל הנ"ל נעשה בחי' אחות¹⁰⁶ לנו קטנה כו', שנעשו בני ישראל בחי' אחות למהותו ועצמותו ית'. אחות¹⁰⁷ לשון אחדות, דהיינו שמתאחדים

ואילך].

103 דעקימת שפתיו הוי מעשה: ב"מ צ, ב. ועוד. באוה"ת נח כאן, תרטז, ב יש הגה"ה ארוכה שקו"ט מהפוסקים בענין אם צריך להיות מביא לידי מעשה, ומבאר שגם בת"ת נק' מעשה כיון דגדול תלמוד שמביא לידי מעשה. ע"ש. וראה עוד בארוכה בענין זה בהלכות ת"ת עם הערות וצייונים שם ע' 502.

104 שתלמוד תורה שקול כנגד כל המצות: פאה פ"א מ"א. וראה הלכות ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ב, ובמ"מ שם.

105 והוי' בחכמה: נסמן לעיל הערה 9.

106 אחות לנו קטנה: שה"ש ח, ח (אחרי פסוק – מים רבים גו').

107 אחות לשון אחדות: ראה תו"א נח (המקביל לכאן) י, ב בענין „אחות" מלשון איחוי האלכסנדרי (מו"ק כו, ב). וכ"ה בלקו"ת בהר לט, ג. שה"ש כט, ג. וראה אוה"ת שה"ש (כרך ב) ע' תקא, תקיג.

100 אנכי מי שאנכי: ראה זח"ג יא, א. לקו"ת פ' ראה יח, ד. יט, ב. ובמ"מ שם. לקוטי שיחות ח"ט ע' 136. ובכ"מ.

101 ודברת בם, לקיים מצות דבור בתלמוד תורה: ראה ספרי (ורש"י) עה"פ. גמ' יומא יט, ב (ורש"י). וראה לקוטי שיחות ח"ז ע' 266. חט"ז ע' 462. ועיין עוד מזה בתו"א הוספות פ' יתרו קח, ג ואילך. קי, א ואילך. לקו"ת אחרי כו, א: שעיקר מצותה בדיבור וכמ"ש ושננתם לבניך ודברת בם וכתבי והגית בו יומם ולילה וקו"ל דההורר לאו כדיבור דמי ואין יוצא ידי חובתו בההורר לבד. וכן שם בחוקותי מח, ד. חוקת נז, א. ג. ועד"ז בתניא ריש פ"ז וסוף פ"ח וסוף פמ"ט. ובכ"מ.

102 והגית בו יומם ולילה: יהושע א, ח. [כאן מביא את הפסוק לענין מצות הדיבור בתורה. וכן בלקו"ת פ' אחרי כו, א שם, ובמאמרי אדה"ז במקומות רבים. ועיין מזה באריכות בס' הערות וצייונים על הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ע' 525, 529

בתכלית למהותו ועצמותו ית' על ידי לימוד התורה וקיום מצות מעשיות כנ"ל, ונעשה מזה וימינו תחבקני, כאדם החובק את חבירו מכל צדדיו. וזהו מה שנעשה לאחותינו ביום שידובר בה, היינו ענין הדבור בתלמוד תורה, דעקימת שפתיו הוי מעשה כנ"ל. ולשון שידובר בה היינו, כי לימוד התורה צריך להיות בבחי' ביטול, על דרך תענ¹⁰⁸ לשוני אמרתך, שדבר ה' הוא המדבר בתוך פיו והוא אינו אלא כעונה אחר הקורא, וזהו¹⁰⁹ ענין איתמר כו' כמ"ש במ"א.

הוא מלשון איתמר שבגמרא שהוא לשון דבר הנלמד מאליו כו' (בל"א עש איז גילערינט גיוואָרין. שהוא לשון איתמר שנלמד ממילא) והוא כמ"ש ואשים דברי בפיך וגו' ודברי אשר שמתו בפיך וגו'.

108) תען לשוני אמרתך: תהלים קיט, קעב.
109) וזהו ענין איתמר כו' כמ"ש במ"א: לקו"ת פקודי, ו, א. נשא כה, ב [שם: והנה כ"ז הוא ביד איתמר בן אהרן הכהן וגו', ופי' איתמר הוא בחי' צירופי אותיות התורה, שאיתמר

וזוהי עליו הנטיה עי' ויחבטו בקולו בוקא טקורם היותו בעתם וזוהי בוקא אבא
 עי' ויחבטו בקולו ונפס הקביות בקולו פוס רבוס האס היסטיהו אבו וחסק האור פו
 החסק בוקא כר אמטפיהו ואתרפס חובא בו אהורא אוקולו אצאט יחחסק בביתו
 ועיקר אמ חקבת האס . הן עיג יול אבא אבא בו אמטאקא קולקא מילאטא סאעיה יולה
 ואין צורך בקולו בו הסביו "
 (י . גט) אמק פוס רבוס האס פס יי נח נחאח בחיל סכט עליו כי חקול היה אטור האת
 ובן עליו סכטגה גיהנס אטור הנפס והעלות כי חסק האור פו החוסק בוקא
 כטתפסן אזור עי' הטקובלות אין אן זסק בו וזוהי הסביו חקורה אל העלוט . אמל עי'
 ויחבטו בקולו בא אמטאקא קולקא מילאטא "
 (י . גט) " וקאור הבקור איה בוקא עי' ויחבטו בקולו וקבתו פוס רבוס האס אמל בוקא אבוקו
 אצורה בו . אמק העני כי הוא ער יעולת העולת אהורא מבריקל קהורא סוס
 בקולאם יתיר . סהצורה סון קאה בוקא חמית הסק שהוא שקוד בעטל קטיל וחתו
 זה בעל אבו יא ה יאז נטס ית' האור כל אמק פו קולו יגס סאהק בו פלס חמית
 הסק הסנגה בוקא . וכאחר' על טוק יאזר זה כי איה החוסק והסק שהוא סהק
 יול אבא אבא חקבה קל אמק שהוא כל קולו יגס . והיז אפי סכטסה סהס סהק
 קבה אמל יותס יתיהא כיה אפי אמק אפי אפי רג סעליה אטור יטה . כהס נולק
 ויחט קחל סהכ כערד . וזכאט יסאק טקובות על האמס פקט סכטסס חס וקול
 סוסה והתנפאט וכן האמס פקל חיות סכטוט ופלדס אמק וטל חיות . סאכ ה
 האמס אמל אהרס יקט סכטס קבו יותס אפי אמק אפי אמק בו . וזכאט עי' ויחבטו
 זהלכטוט נהא קטפס הקביות ועוסקט בעטל קטיל וקטקוט עטע דורה הק יק
 פוס האס . הן אמח כטטקוטל קטילכ בעונג בעול קבולות אמל כה אמק סכט
 הים חלן סאור עעל וירבה פלמס פחוסק כולו ויכיל ווחפול אצאט יחחסק והאמל
 אזור קולו אולא קהולע ית ויהיה האמק קבתל אמק פו קולו וקולא יתיר שהוא
 סכטסה היות קבו בחיות קורס ויחבטו קולו סהיות רג נהל יגס הסביו והיז
 כי יאחר

פאקסימייליא מכתב יד מעתיק (מס' 1370) של המאמר

לזכות

החתן התמים הרב **שלום דובער** בן **טובה איטא שינדל** שי

והכלה מרת **רבקה** בת **חנה** תחי

לרגל יום נישואיהם בשעטומ"צ

ביום רביעי פ' שופטים

ד' אלול, ה'תשפ"ב

נדפס ע"י ולזכות הוריהם

הרב **יוסף יצחק** בן **אסתר** וזוגתו מרת **טובה איטא שינדל** בת **יהודית**

שיחיו

מייזליש

הרב **אברהם יהושע העשיל** בן **צבי מרים** וזוגתו מרת **חנה** בת **רחל**

דבורה שיחיו

גורארי

זקניהם

הרב **אברהם בן ציון** בן הרב **מרדכי** ע"ה

ויבלח"ט זוגתו מרת **אסתר** בת **גיטא רייזל** תחי **מייזליש**

הרב **אלתר בן ציון** בן **טשארנא**

וזוגתו מרת **יהודית** בת **מינטשא** שיחיו **מעצגער**

הרב **נתן בן חוה**

וזוגתו מרת **לאה** בת **דבורה** שיחיו **גורארי**

הרבנית **צבי מרים** בת הרב **יצחק הכהן** ע"ה **גורארי**

הרב **צבי זאב** בן **הינדא**

וזוגתו מרת **רחל דבורה** בת **יוכבד מרים** שיחיו **זקלס**